

Protocol Signaleren van pesten

Inhoud

Inleiding.....	2
Stap 1: In kaart brengen van signalen en melden	2
Signalen van pesten.....	2
Meldingsformulier	3
Relaties in de groep	3
Stap 2: Consultatie en overleg.....	3
Wat vraagt dit kind?	4
Actiepunten	4
Stap 3: Gesprek met de ouders	4
Aandachtspunten gesprek.....	4
Stap 4: Wegen van aard en ernst en maken plan van aanpak in het zorgoverleg.....	5
Plan van aanpak.....	5
Zorgelijke ontwikkeling/opvoedsituatie	5
Stap 5: Hulp organiseren en effecten volgen.....	5
Ondersteuning ouders & kind	5
Ondersteuning groep.....	5
Bijlage: Verschil plagen, ruzie maken en pesten.....	6
Plagen	6
Ruzie maken	6
Pesten	6
Preventie pesten.....	7
De kindervergadering.....	7
Rol van de pedagogisch medewerker.....	7
Groepsgerichte aanpak van pesten	8
Het slachtoffer	8
Hoe komt het, dat kinderen worden gepest?.....	8
De dader	9
De meelopers	11
De zwijgers.....	11
De helpers.....	12
Cyberpesten.....	12

Protocol Signaleren van pesten

Gerelateerde documenten/ verwijzingen

Beleid opvoedingsondersteuning en zorg
Ondersteunings- en zorgmeldformulier

Introductie

Het doel van dit document is het voeren van een anti-pestbeleid. Pesten is ongewenst gedrag dat schade toebrengt aan een kind.

Dit document hoort bij het *Beleid opvoedingsondersteuning en zorg*.

Inleiding

Pesten gebeurt elke dag. Pesten zorgt ervoor dat mensen (kinderen en volwassenen) met minder plezier in het leven staan. Pesten leidt helaas vaak tot trauma's. Pesten is ook voor de dader slecht. In vergelijking met leeftijdsgenoten heeft een kind dat pest meer kans om in de criminaliteit terecht te komen. Pesten verziekt de sfeer in de groep. Daarnaast heeft pesten een enorme impact binnen het gezin van het slachtoffer. Pesten aanpakken is dus belangrijk voor alle betrokkenen.

Welke stappen neem je bij het constateren van pestgedrag?

Volg het stappenschema bij vermoeden van zorgelijke ontwikkeling en/of zorgelijke opvoedsituatie

Stap 1: In kaart brengen van signalen en melden

Stap 2: Consultatie en overleg

Stap 3: Gesprek met de ouders

Stap 4: Wegen van aard en ernst en maken plan van aanpak

Stap 5: Hulp organiseren en effecten volgen

Stap 1: In kaart brengen van signalen en melden

Toelichting bij stap 1

- In kaart brengen van signalen en melden:
- Observeren en zoeken naar onderbouwning
- Delen van zorg met ouders door pm-ers, manager kinderopvang, ouders

Signalen van pesten

Er kan op verschillende manieren gepest worden. Je hebt kinderen die heel bazig, bijna agressief pesten, of kinderen die vanuit het plagen een grens over gaan.

Bij jonge kinderen denken we nog niet zo snel aan pesten, maar ook in de verticale groep zie je soms dat kinderen worden buitengesloten en moeite hebben om zich in te voegen bij spel. Door dit tijdig te signaleren kunnen we een kind hierin ondersteunen, zodat pesten op latere leeftijd voorkomen kan worden.

Een kind dat pest, heeft vaak andere motieven om dit te doen. Ook hier is het van belang om goed te onderzoeken wat het kind beweegt om op een agressieve manier op een bepaald kind te reageren. Het pestgedrag zelf en gepest worden is altijd een symptoom voor onderliggende zorgvragen en een bedreiging voor de veiligheid van de betrokken kinderen én de hele groep. Vandaar dat we melden van belang vinden.

Protocol Signaleren van pesten

Signalen die kunnen duiden op pesten

Signalen kunnen via het observatieformulier worden vastgelegd.

- Signalen van het slachtoffer
- Verandering in het gedrag: bv. als een kind zich terugtrekt uit de groep of juist erg zijn best doet om er bij te horen of steeds contact zoekt met de pm-er(s) of met kleine kinderen.
- Doen alsof er niets aan de hand is.
- Lichamelijke klachten: buikpijn, hoofdpijn, vermoeidheid.
- Terugval m.b.t. leerprestaties, concentratieproblemen.
- Achterdochtig worden, geïrriteerd reageren en/ of agressief worden.
- Nooit uitgenodigd worden op feestjes/ partijtjes.
- Signalen van de dader(s) in de groep
- Kliëkvorming.
- 'Klikken' naar andere pm-ers / kinderen.
- Een kind krijgt vaak de schuld van iets of alles wat het kind doet is stom (b.v. reacties via lichaamstaal).
- Een spel is 'toevallig' net begonnen als het slachtoffer er aan komt, terwijl een ander kind even later nog wel mag meedoen.
- Roddelen in de groep over een bepaald kind.
- Veel vooroordelen in de groep.
- Een gesloten sfeer in de groep.
- 'Pikorde'.

Meldingsformulier

Zowel de kinderen die slachtoffer zijn als de kinderen die dader zijn, worden gemeld aan de hand van het *Ondersteunings- en zorgmeldformulier*, omdat voor beiden geldt, dat bezig zijn met pesten en/of gepest worden een gewone ontwikkeling kan belemmeren.

Relaties in de groep

Omdat pesten vooral voorkomt in een negatieve groep is het van belang dat er ook een quickscan 'Grip op de groep' van de groep gemaakt.

Verder kan een sociogram inzicht geven in de relaties in de groep.

Route melding

De mentor doet een melding via het ondersteunings- en zorgmeldformulier en stuurt een mail met de verslagen naar de zorgcoördinator en de manager kinderopvang.

De melding wordt besproken tussen zorgcoördinator en manager kinderopvang.

Stap 2: Consultatie en overleg

Toelichting bij stap 2

- Bespreken van de signalen/incidenten in overleg zorgcoördinator en manager kinderopvang
- Zo nodig consulteren van extern deskundige

Protocol Signaleren van pesten

Wat vraagt dit kind?

De observaties worden besproken en we formuleren vragen die we hebben, die ons kunnen helpen om erachter te komen waar dit gedrag een symptoom van kan zijn. Dus de centrale vraag is: Wat vraagt dit kind? Gezamenlijk maken we afspraken over verder onderzoek.

Actiepunten

- Het gesprek met de ouders wordt voorbereid (van zowel pester als het slachtoffer)
- Over de communicatie naar de andere kinderen en ouders worden afspraken gemaakt.
- Als het gaat om kinderen die al op de basisschool zitten streven we naar afstemming met school. Ook om te onderzoeken of op school hetzelfde patroon speelt. Aan ouders wordt gevraagd of wij contact met school hierover mogen hebben. Ouders kunnen er ook voor kiezen dit zelf te doen. Het verdient de voorkeur om gezamenlijk in gesprek te gaan.
- De afspraken wordt vastgesteld en opgenomen in het het zorgdossier.
- Besproken wordt: door wie en hoe het team ondersteunt kan worden bij het onderzoek en later bij het plan van aanpak. We handelen vanuit onze Vreedzame BSO werkwijze.

Stap 3: Gesprek met de ouders

Toelichting bij stap 3:

Bespreken van signalen, informeren en mogelijke (gezamenlijke) aanpak

Aandachtspunten gesprek

- Voor ouders is het erg moeilijk om dit over hun kind te horen.
- Neem in het gesprek de leiding op je, maar geef de ouder ook ruimte om de eigen reactie en emotie te uiten.
- Maak duidelijk wat het doel van het gesprek is, namelijk samen onderzoeken wat er precies aan de hand is en hoe we het kind kunnen helpen om uit dit gedrag (zowel je laten pesten als pesten) te komen.
- Beschrijf de feiten die zijn vastgesteld zonder het noemen van andere namen en nodig de ouder uit om een reactie te geven. Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk zelf met een interpretatie van wat er gebeurd is.
- Bespreek met ouders hoe het in het algemeen gaat met het kind. Hoe gaat het thuis? Op school? Hoe gaat het met vrienden in de eigen buurt? Zijn er opvallende dingen te melden?
- Bedenk dat gepest worden (of pesten) vaak van generatie op generatie wordt doorgegeven. In veel gevallen zullen ouders herinnerd worden aan hun eigen jeugd. Geef veel ruimte voor emotie.
- Bespreek dat pesten en gepest worden twee kanten van dezelfde medaille zijn: een gebrek aan assertiviteit. Vermijd woorden als dader en slachtoffer.
- Afspraken maken:
  - Bescherming op de groep
  - Betrekken van het team
  - Contact tussen de betrokken ouders
  - Mogelijkheid voor externe begeleiding
  - Privacy van alle betrokkenen
  - Observaties op de groep
  - Wederzijds informeren
  - Afstemming met school (denk aan formulier info naar derden)
- Verslaglegging

Protocol Signaleren van pesten

- Maak een verslag van de afspraken en stuur deze naar ouders.
- Het verslag wordt opgeslagen onder 'documenten' in het kinddossier.

Stap 4: Wegen van aard en ernst en maken plan van aanpak in het zorgoverleg

Plan van aanpak

- Op basis van de beschikbare informatie en inzichten wordt er een zorgoverleg gepland waarin een plan van aanpak gemaakt wordt.
- Per casus zal bepaald worden wie er in dit overleg aanwezig zijn, (leidinggevende, zorgcoördinator, KC-er, mentor). Er komt in ieder geval een plan over:
  - De observatie en begeleiding van de betrokken kinderen
  - De beschermende maatregelen op de groep
  - De wijze waarop de groeps cultuur (waarin dit kon plaatsvinden) wordt aangepakt met als doel om positieve communicatie en onderlinge verantwoordelijkheid te versterken
  - De wijze waarop en door wie dit proces wordt begeleid door SKWF

Zorgelijke ontwikkeling/opvoedsituatie

Het kan zijn dat de signalen rond een betrokken kind zo zorgelijk zijn, dat op basis daarvan besloten wordt om dit aan te merken als signalen van een zorgelijke ontwikkeling/opvoedsituatie. Dit signaal is dan aanleiding om op basis van een passend protocol (bijvoorbeeld protocol zorgelijke ontwikkeling of meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling) verder te observeren en een traject in te gaan. Ouders worden in dit geval hiervan op de hoogte gesteld.

Stap 5: Hulp organiseren en effecten volgen

Actie door:

Zorgcoördinator, manager kinderopvang, ouders, eventueel extern deskundige

Ondersteuning ouders & kind

Ouders kunnen extern hulp vragen voor zichzelf en voor hun kind om deze situatie te doorbreken en gevolgen te verwerken. SKWF kan bemiddelen bij doorverwijzing en staat open voor informatie-uitwisseling. Ouders hebben hierin de regie.

Ondersteuning groep

Daarnaast kan SKWF ondersteunen door het inzetten van pedagogische beleidsmedewerker en/ of pedagogisch coaches om het team te coachen bij de individuele en groepsbenadering, gericht op het streven naar een positieve, veilige groep. Er worden afspraken gemaakt over begeleiding, evalueren en inzet van mensen en middelen. De voortgang wordt besproken in het zorgoverleg.

Protocol Signaleren van pesten

Bijlage: Verschil plagen, ruzie maken en pesten

Er bestaat een verschil tussen plagen, pesten en ruzie maken. Maar wat is nu het verschil tussen plagen en pesten en wat is het verschil tussen pesten en ruzie maken?

Plagen

Plagen zie je vaak bij mensen die elkaar wel mogen. Men neemt elkaar in de maling, zonder dat er een dreigende situatie ontstaat. Men haalt een grapje bij elkaar uit. Een beetje plagen kan zelfs de sfeer verbeteren. Plagen en humor gaan hand in hand.

Door zo nu en dan een beetje geplaagd te worden en terug te plagen zal de sociale weerbaarheid van een kind vergroot worden. Het is goed voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind. Kinderen met een laag zelfbeeld, weinig zelfvertrouwen of ex-slachtoffers van pesten kunnen vaak niet tegen plagen. Zij pikken de signalen van warmte niet, of onvoldoende op.

Wat ondernemen wij als wij merken dat een kind niet tegen plagen kan?

Als een kind niet tegen plagen kan, zien wij een gesprek hierover met het kind als zinvol.

Aan de hand van een observatie vragen we ons af of het 'niet tegen plagen kunnen' te maken kan hebben met een negatief zelfbeeld en zelfvertrouwen.

We bespreken dit in het werkoverleg en maken zo nodig een plan van aanpak.

Het plan van aanpak wordt met de ouders besproken.

Ruzie maken

Ruzie maken wordt door kinderen nog wel eens benoemd als pesten. Hoewel ruzie maken geen pesten is, kan een niet goed opgeloste ruzie soms wel tot pesten leiden.

Een ruzie is een conflict tussen mensen over een bepaalde zaak. Bijvoorbeeld over spelregels bij het knikkeren, of over het feit of er nu wel of niet "voor het echie" werd gespeeld. Als een ruzie uitgesproken is, kunnen de voormalige ruziemakers weer verder met elkaar.

Bij pestgedrag gaat het niet om een zaak, in ons voorbeeld de knikkers, maar om het beschadigen van een persoon.

Wat ondernemen wij als een ruzie niet goed is uitgesproken?

We proberen zoveel mogelijk de kinderen de ruimte te geven om hun eigen conflictjes op te lossen.

Dit betekent niet dat we het geheel loslaten. We blijven alert observeren in hoeverre het de kinderen zelf lukt hun conflicten op te lossen. Hierbij maken we een inschatting of ingrijpen noodzakelijk is. We vinden het belangrijk dat kinderen leren om hun ruzies met elkaar uit te praten zodat de kinderen weer met elkaar "door een deur" kunnen.

Pesten

Bob van der Meer, psycholoog en onderwijskundige geeft de volgende definitie over pesten:

"Pesten is (psychisch, fysiek of seksueel) systematisch geweld van een kind, of een groep kinderen, ten opzichte van één of meerdere groepsleden, die niet in staat is/ zijn zichzelf te verdedigen."

Bij pesten is er een duidelijke slachtofferrol en een daderrol. Pesten is zeer slecht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van het slachtoffer.

Protocol Signaleren van pesten

Preventie pesten

We zorgen voor een goede sfeer in de groep. We lachen met elkaar, niet om elkaar, we ondersteunen elkaar als er iets fout is gegaan en we delen gemeente complimentjes uit. De rol van de pm-er is hierbij van groot belang. De pm-er is zich van haar voorbeeldfunctie bewust. Onze methodiek Vreedzame BSO biedt veel mogelijkheden om alert te reageren als pestgedrag in een groep ruimte krijgt. Het team kan gericht werken aan het stimuleren van positief gedrag.

Het omgaan met pesten c.q. afspraken over regels hieromtrent wordt onder de aandacht gebracht in de kindervergaderingen.

In de pedagogische werkgroep BSO wordt het thema 'omgaan met pesten' regelmatig onder de aandacht gebracht in het kader van de Vreedzame BSO.

Alle locaties zijn in het bezit van achtergrondinformatie over pesten.

Ieder jaar worden kinderen geobserveerd en besproken aan de hand van het onderzoek welbevinden. Er worden presentaties en /of ouderavonden gegeven m.b.t. dit onderwerp.

De kindervergadering

We zien pesten als een groepsprobleem, waarbij de groep verantwoordelijk is voor het oplossen daarvan. Tijdens de kindervergaderingen bespreken we regelmatig gedragsregels die samen met de kinderen zijn opgesteld.

Gedragsregels zoals: ik help anderen, ik spreek iemand aan bij zijn naam en niet bij zijn bijnaam, ik laat andere kinderen meespelen, ik roddel niet, ik gebruik geen grove woorden.

Ook wordt tijdens de kindervergadering benadrukt dat ze mogen vertellen wanneer zij zelf of iemand anders gepest wordt. Dit is geen klikken.

Daarbij wordt er gebruik gemaakt van het Anti-pest-spel waarbij kinderen zelf beargumenteren wat ze onder pesten verstaan, hoe ze er mee omgaan en of ze het zelf wel eens hebben gedaan.

De pedagogisch medewerkers begeleiden de kinderen bij het maken van een onderscheid tussen plagen, ruzie maken en pesten.

Rol van de pedagogisch medewerker

- Het is belangrijk, dat de pm-er zich verantwoordelijk voelt om pesten aan te pakken en de schuld van het pesten niet bij het slachtoffer legt. Als kinderen voelen en ervaren dat een pm-er eerlijk en rechtvaardig probeert te zijn, hen helpt indien nodig en ze de nodige deskundigheid bij de pm-er bespeuren, dan kan de pm-er rekenen op hulp uit de groep om pesten aan te pakken. Een pm-er die een sfeer weet te scheppen van "Iedereen mag er zijn" en de kinderen laat merken dat hun mening belangrijk is, is gewoon goed bezig. Het maakt het aanpakken van pesten makkelijker. Daarbij is veel lachen in groepsverband ook goed. Humor op de groep geeft energie, extra motivatie en relativeringsvermogen. Verder is het van belang dat er voldoende structuur, affectie en ruimte voor de kinderen is.
- Een kind hoort te weten waar hij zich aan dient te houden. In een sfeer van structuur heeft pesten minder kans. De structuur en de daarbij behorende regels dienen voor de kinderen logisch en rechtvaardig te zijn. Samen met de kinderen de regels maken en ondertekenen kan zinvol zijn, maar is niet per se noodzakelijk. De regels moeten wel een breed draagvlak hebben.
- Affectie is naast de structuur belangrijk. De affectie moet uitstralen: "Leuk, dat jij ook in de groep zit; je mag er zijn." Ruimte is tenslotte nodig om te kunnen ontwikkelen. Structuur, affectie en ruimte dienen een zeker evenwicht te hebben.
- Als een kind iets doet wat niet mag, moet hij daarop worden aangesproken. Je spreekt het kind dan aan op gedrag en niet op identiteit.

Protocol Signaleren van pesten

Een kind of een groep aanspreken op identiteit i.p.v. op gedrag bij problemen is catastrofaal voor de onderlinge verhoudingen. Pm-ers die regelmatig in een boze bui hun groep negatief aanspreken op identiteit, krijgen het moeilijk met de kinderen. De nog aanwezige onderlinge band komt onder druk te staan.

Een donderpreek op gedragniveau met positieve elementen op identiteitsniveau kan wel zeer krachtig en zinvol zijn. Als je de groepsidentiteit positief bevestigt, dan hebben kinderen wat voor je over. Als je een groep in zijn identiteit negatief bevestigt, zullen ze ook laten merken, dat ze negatief kunnen zijn.

Groepsgerichte aanpak van pesten

Pesten is een groepsproces. Je hebt er altijd anderen bij nodig.

Zoals de dader, het slachtoffer en de andere kinderen die erbij zijn. Deze groep splitst zich op in meelopers, zwijgers en helpers.

Verder horen hierbij de pm-ers, de andere volwassenen in het gebouw, de ouders van het slachtoffer, de ouders van de dader, de andere ouders en het beleid van de organisatie.

Indien er signalen zijn op de groep van pestgedrag dan begeleiden wij de kinderen via de groepsaanpak. Dit houdt in dat we met het kind dat pest of gepest wordt één op één in gesprek gaan en met de andere kinderen een gesprek voeren in groepjes. Vooraf hieraan zullen er observaties plaatsvinden om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de kinderen in de groep omtrent de situatie.

Het slachtoffer

Iemand die gepest wordt, heeft op dat moment nog niet de mogelijkheid gevonden om adequaat te reageren op negatief gedrag van een ander. Dat geeft echter de ander niet het recht om te gaan pesten. Kinderen die gepest worden, lopen het gevaar slecht over zichzelf te gaan denken en het aanwezige zelfvertrouwen te gaan verliezen.

Hoe komt het, dat kinderen worden gepest?

Ten eerste zal een kind niet, of veel minder snel, gepest worden, als de cultuur in de groep zich daarvoor niet leent. Dus als de sfeer ten opzichte van elkaar tolerant is; iedereen mag er zijn. Indien de groeps cultuur niet goed functioneert, kan er een zondebok ontstaan.

Een aantal aanleidingen voor het pesten van kinderen op een rijtje:

- Een kind kleedt zich anders dan de heersende cultuur.
- Het kind gedraagt zich anders dan de andere kinderen.
- Intellectueel verschilt het kind van de meeste groepsleden.
- Het kind is nieuw op de groep.
- Het kind wordt gevoelsmatig niet geaccepteerd.
- Het kind heeft een handicap.
- Het kind is in het verleden gepest.
- Een combinatie van bovengenoemde oorzaken.

Tips voor de pm-er (slachtoffer)

- Bouw een goed contact op met het slachtoffer.
- Bevestig het slachtoffer in wat hij goed doet.
- Ga na of een ander kind in de groep, met een hoge sociale rangorde (populair) en communicatief begaafd, het slachtoffer tijdelijk wil ondersteunen.

Protocol Signaleren van pesten

- Neem de sociale interacties met het kind door, bijvoorbeeld: “Je reageerde zo op..... Wat gebeurde er daarna en was je daar tevreden mee?” Als een kind niet tevreden was met de reactie van een ander, kun je vragen: “Hoe had je het anders kunnen doen?”
Laat dit verhaal vertellen alsof het een film is waarnaar je samen kijkt.
- Geef tips mee aan het kind.
- Maak een inschatting of een plan van aanpak nodig is.

Tips voor het kind (slachtoffer)

- Besef dat ieder mens belangrijk is, jij dus ook.
- Vertel ook aan je ouders dat je gepest wordt, of aan een oom, tante, enz.
- Weet dat je ook de kindertelefoon kunt bellen: 0800-0432 voor informatie of tips.
Instructie pm-er: Bespreek dit met het kind. Geef het telefoonnummer mee op papier of geef een kopie van de brochure.

De dader

In tegenstelling tot het slachtoffer, die weet dat hij een probleem heeft, denkt de dader soms dat het probleem bij het slachtoffer ligt.

Als een kind pest, kan dat te maken hebben met de volgende redenen;

- Er is een onveilige thuissituatie.
- Het kind zit in de knel en /of niet lekker in haar vel.
- Er wordt in de directe omgeving van het kind regelmatig over andere mensen gepraat.
- Het kind is vroeger zelf gepest.

Grofweg gezegd heb je vier soorten daders.

1. Het eerste type is een dader die de macht wil hebben in de groep of zijn huidige positie op de verkeerde manier wil verdedigen. Deze dader kiest een slachtoffer uit om te laten zien, dat hij de baas is. Tevens straalt de dader uit dat een ander dit lot ook kan treffen.
2. Het tweede type is bang om zelf gepest te gaan worden en gaat -om dat te voorkomen- zelf pesten. Onder ex-slachtoffers zie je soms, dat ze daders gaan worden in een nieuwe groep, uit angst om opnieuw getreiterd te gaan worden. “Dan maar beter zelf pesten” lijkt voor hen een goede oplossing.
3. Het derde type is de dader die niet erg in de gaten heeft, hoe erg pesten is.
4. Het vierde type is de dader, die zelf ook gepest wordt. Dit type kind is dus dader en slachtoffer. Sommige van dit type daders worden gepest, omdat ze zelf begonnen met pesten. Andere daders begonnen met pesten, omdat ze zelf ook gepest werden.

Sommige daders kunnen zich moeilijk verplaatsen in gevoelens van andere mensen. Daarnaast kan een goede voorbeeldfunctie ontbreken. Als een kind voornamelijk geconfronteerd wordt met volwassenen die met elkaar omgaan op vijandelijke basis, is de kans groot dat het kind deze manier van omgaan met mensen overneemt. Ook kan het zo zijn, dat de dader geen andere manieren dan pesten weet om de aandacht te krijgen of om andere behoeften te bevredigen (sociaal onvaardig).

Ook de dader is slachtoffer van zichzelf. Kinderen hebben over het algemeen een hekel aan een dader, zeker als ze zijn manier van verdelen en heersen gaan doorzien. Een dader kan daardoor in een isolement komen. Vandaar dat het belangrijk is om naast het slachtoffer ook de dader te helpen.

Protocol Signaleren van pesten

Tips voor de pm-er (dader)

- Bouw een goed contact op met de dader.
- Bevestig de dader in wat hij goed doet.
- Laat de dader ervaren, dat je hem als mens mag en dat je het slachtoffer ook mag.
- Maak de dader duidelijk, dat het pestgedrag leidt tot ernstige problemen en dat je dat jammer vindt, omdat je hem als mens aardig vindt.
- Ga samen met de dader na waarom hij pest.
- Maak de ouders van de dader duidelijk, dat alleen het gedrag wordt afgekeurd.
- Maak duidelijke afspraken met de dader inzake pestgedrag. Geef een compliment voor goed sociaal gedrag en bespreek met het kind negatief gedrag en vraag hoe het anders kan.
- Accepteer nooit lichamelijk geweld!
- Help de dader via de groepsaanpak.
- Geef tips mee aan het kind.
- Maak een inschatting of een plan van aanpak nodig is.

Tips voor het kind (dader)

Vooraf instructie pm-er

Vertel in een gesprek de onderstaande tekst. Dit moet echt in een vertrouwde sfeer gebeuren. Laat het kind merken, dat je het goed met hem bedoelt en voel dit ook echt!

Het telefoonnummer van de kindertelefoon kan je op papier meegeven of geef een kopie van de brochure mee.

Tekst

Vraag jezelf eens eerlijk af waarom je pest en ga dan pas verder.....

Sommige kinderen pesten andere kinderen, omdat ze vroeger zelf gepest zijn en willen voorkomen, dat ze weer gepest gaan worden. Het is logisch, dat je niet meer gepest wilt worden, maar het pesten van andere kinderen lost het probleem van een gebrek aan zelfvertrouwen niet op. Het zou goed zijn als je meer vertrouwen krijgt in jezelf.

Andere kinderen pesten, omdat ze het thuis of op school of op de BSO niet leuk hebben.

Omdat ze zelf niet lekker in hun vel zitten, gaan ze andere kinderen pesten. Echter, pesten lost je problemen thuis of op school of op de BSO niet op. Uiteindelijk wordt het alleen maar erger.

Ga hier ook eens over praten met je ouders of met iemand die je vertrouwt en die jij verstandig vindt. Het gaat erom, dat jij je ook prettig voelt. Je kan ook de kindertelefoon bellen. Zij kunnen je vertellen wat je kunt doen. Hun telefoon nummer is 0800-0432.

Weer andere kinderen pesten, omdat ze de baas willen zijn en denken met pesten populair te worden. Hoe meer en langer je pest, hoe meer men een hekel aan je krijgt. Dat is jammer, omdat je toch ook aardig bent. Laat de anderen dan ook merken, dat je aardig bent.

Vervolg instructie pm-er:

De volgende punten zouden in een wederzijds gesprek naar voren kunnen komen. Je kunt het ook naderhand op papier meegeven.

Wat je kunt doen om met pesten te stoppen en om populair te blijven of zelfs te worden:

Beslis gewoon voor jezelf: "Ik stop vandaag met pesten".

Loop naar diegene die je vaak gepest hebt en zeg gewoon; "Vanaf vandaag pest ik je niet meer!

Doei." En loop dan gerust stoer weg, want dan ben je ook echt stoer en geniet er maar van!

Protocol Signaleren van pesten

Als iemand nog wat wantrouwig kijkt, is dat niet gek natuurlijk. Men vertrouwt je nog niet helemaal, want dit verwachten ze niet van jou, dat je stopt met pesten.

Maar ga gerust een stapje verder. Als iemand je aankijkt, zeg je “hoi” of iets dergelijks of je geeft een knikje of je grijnst even vrolijk naar diegene.

Je moet dit wel volhouden hoor, maar na een maand zullen de anderen begrijpen, dat je een leuk en aardig figuur bent geworden. Je zult er vrienden bij krijgen en je oude vrienden moeten misschien nog even aan je wennen. Het kan best zijn dat je oude vrienden nog willen, dat je gaat pesten, maar vertel hen maar dat je daarmee bent gestopt.

Je hoeft natuurlijk niet direct vrienden te worden met diegene die je vroeger pestte, maar als je niet pest ben je al hartstikke goed bezig.

De meelopers

Kortweg gezegd, zijn er twee soorten meelopers. De ene meeloper doet met de dader mee, omdat hij bang is, dat wanneer hij niet mee doet, hij zelf gepest kan worden. Een andere type meeloper is de zogenaamde sensatiezoeker, die pesten wel spannend vindt.

Tips voor de pm-er

De meelopers benaderen via de groepsaanpak.

Geef tips mee aan het kind.

Zorg voor ondersteuning.

Tips voor het kind

Een kind dat gepest wordt, voelt zich vaak heel rot en kan er nog jaren last van hebben, dat hij gepest is. Stop dus gewoonweg met het meehelpen aan pesten. Als je dat moeilijk vindt, of bang bent voor de dader, praat daar dan met iemand over, die je kan helpen, bijvoorbeeld een leerkracht, je ouders, een tante, een goede vriend, enz.

Je kunt ook de kindertelefoon bellen voor informatie of tips. Hun telefoonnummer is 0800-0432.

Instructie pm-er: leg een aantal blaadjes neer met het telefoon nummer er op of geef een kopie mee van de brochure.

De zwijgers

De omstanders weten dat er gepest wordt, maar doen er niets aan. Dit kan zijn uit angst of uit onverschilligheid.

Tips voor de pm-er

De zwijgers benaderen via de groepsaanpak.

Geef tips mee aan het kind.

Zorg voor ondersteuning.

Tips voor het kind

Praat er met elkaar over en ga na of je misschien helper kan worden, dan horen we het graag.

Als je dat moeilijk vindt of bang bent voor de dader, praat daar dan met iemand over die je vertrouwt, bijvoorbeeld je ouders, een tante, een goede vriend, enz. Je kunt ook de kindertelefoon bellen voor informatie of tips. Hun telefoonnummer is 0800-0432.

Instructie pm-er; leg een aantal blaadjes neer met het telefoon nummer er op of geef een kopie mee van de brochure.

Protocol Signaleren van pesten

De helpers

Helpers zijn kinderen in de groep die het slachtoffer eigenlijk wel willen helpen, maar niet precies weten hoe, of er wat huiverig voor zijn, uit angst ook gepest te gaan worden. Deze angst is niet geheel ten onrechte. Of een kind kan helpen hangt namelijk sterk af van de plek die de helper heeft in de groepshiërarchie.

Als een helper populair is en zelf een stevige persoonlijkheid is, is het soms voldoende als de helper het pestgedrag niet accepteert en dit gedrag afwijst. Als de helper ook nog een goed contact weet te onderhouden met de dader, kan het pestgedrag zelfs stoppen, zonder dat er daadwerkelijk ingegrepen hoeft te worden door de pedagogisch medewerker.

Tips voor de pm-er

De helper op het idee brengen via de groepsaanpak.
Verhalen vertellen over stoere helpers (identificatiefiguren)
Geef tips mee aan het kind.
Zorg voor ondersteuning.

Let op!

Kinderen die willen helpen, maar laag in de groep staan, lopen kans zelf gepest te gaan worden, als ze het slachtoffer daadwerkelijk gaan helpen. Als je merkt dat deze kinderen willen gaan helpen, dan: het kind complimenteren met het willen verlenen van hulp.

Het kind tevens vertellen, dat je zelf ook al bezig ben met een plannetje om het pesten aan te pakken om het voor iedereen, ook voor de dader, gezelliger te krijgen en dat het kind goede ideeën altijd bij jou kwijt kan. Gebruik die ideeën dan ook, desnoods aangepast.

Deze kinderen benaderen via de groepsaanpak.

Tips voor het kind

Je kunt al helpen door tegen een gepest kind aardig te doen. Als je dat eng vindt waar anderen bij zijn, doe je het als je toevallig alleen met diegene bent, of als je hem tegenkomt bijvoorbeeld op de gang of op straat.

Als jij in de klas voor niemand bang bent, heb je misschien niet in de gaten hoe erg pesten kan zijn, omdat jij gelukkig nooit gepest wordt. Misschien heb je wel eens over mensen gelezen of gehoord, die veel voor de vrede hebben gedaan en er soms de Nobelprijs voor de vrede voor kregen. Als jij voor niemand, in ieder geval niet voor de dader, bang bent, zeg jij dan eens tegen de dader dat hij moet stoppen met pesten! Vaak helpt dat! Dat hoeft niet dreigend, maar kan ook vriendelijk verteld worden. Je kunt zeggen, dat je pesten een rotstreek vindt. Als je de dader verder wel aardig vindt, zeg dan, dat je hem of haar verder best wel aardig vindt. Het feit dat je het slachtoffer helpt, betekent niet direct, dat je ook vrienden moet worden met het slachtoffer, maar geloof me: als jij meehelpt om pesten te stoppen, ben je eigenlijk ook een held.

Cyberpesten

Een nieuwe vorm van pesten is het cyberpesten. Kinderen schelden elkaar uit tijdens het gebruik van de computer. via sociale media. Mobiele telefoons worden ook gebruikt om te filmen en fotograferen. Ze laten filmpjes en foto's aan elkaar en anderen zien. Daar kunnen ze heel ver in gaan. Voor het gebruik van sociale media gelden bij ons dezelfde regels. Niet schelden, niet met anonieme mensen contact aangaan en ook niet pesten. De computers staan bij ons zichtbaar in de groepsruimtes, zodat er toezicht kan worden gehouden. Als een kind de regels overtreedt, volgen er sancties. Ouders kunnen via het zelfstandigheidscontract aangeven of hun kind wel of niet op internet mag. Mobiele telefoon van kinderen worden in bewaring genomen.

Protocol **Signaleren van pesten**

Aan ouders kunnen we de ouderinformatie omgaan met pesten meegeven.